

Verkenning regelgeving gebruik en verwerking bentoniet bevattende boorvloeistof

NSTT Werkgroep: "Verkenning regelgeving inzake gebruik en verwerking bentoniet bevattende boorvloeistof", november 2010

Inhoudsopgave

- 1: Aanleiding
- 2: Doel verkenning
- 3: Wettelijk kader
 - 3.1. Conclusie GeoDelft 2005
 - 3.2. Gewijzigde jurisprudentie na 2005
 - 3.3. Voorlopige interpretatie Bbk inzake boorlurry
 - 3.4. Vragen naar aanleiding van de verkenning jurisprudentie
- 4: Conclusies verkenning
- 5: Adviezen

Bijlagen

- 1 Relevante wet- en regelgeving
- 2 Bodemkwaliteit en toepassingsgebied conform Besluit Bodemkwaliteit

1. Aanleiding

Boorvloeistoffen ten behoeve van boringen voor sleufloze technieken bevatten bentoniet. Bentoniet is een hulpstof; een deel blijft in de vorm van ingedikte, opgestijfde, boorslurry rondom de ingetrokken leiding na de boring in de bodem achter. Het andere deel blijft achter in de "boorslurry". Deze boorslurry, het restproduct van een boring, bevat grond, water, bentoniet en eventuele additieven.

Bentoniet is een natuurlijke kleisoort die van origine niet voorkomt in de Nederlandse bodem. Bentoniet is niet vervuילend voor de bodem. Wel kan een laag bentoniet de hydraulische eigenschappen van de bodem beïnvloeden.

De mogelijkheden ten aanzien van het hergebruik en de verwerking van bentoniet bevattende boorvloeistoffen en het restproduct "boorslurry" zijn onduidelijk. Bij de overheid neemt de behoefte toe om meer grip te krijgen op de toenemende activiteiten in de ondergrond. Bedrijven willen duidelijkheid over de voorwaarden waaronder boorvloeistof en boorslurry mag worden (her)gebruikt en verwerkt. Binnen de NSTT is de wens geuit duidelijkheid te krijgen over de wettelijke kaders ten aanzien gebruik en verwerking van boorvloeistof.

De werkgroep heeft bij haar onderzoek geen contact gehad met officiële instanties zoals bijv. Bodemplus. Ook is er om financiële redenen geen aanvullende specialistische kennis ingehuurd (waaronder juridisch advies).

2. Doel advies

- Inzicht in de (wellicht tegenstrijdige) vigerende wet en regelgeving ten aanzien van het gebruik en de verwerking van (bentoniethoudende) boorvloeistof
- Toegestane verwerkingsmethoden indien boorslurry de status "verontreinigd" heeft.
- Toegestane verwerkingsmethoden indien boorslurry de status "niet verontreinigd" heeft.

3. Wettelijk kader

3.1. Conclusies GeoDelft 2005

In 2005 heeft GeoDelft een verkennende studie uitgevoerd naar "De tegenstrijdigheden in beleid en handhaving rondom afgewerkte bentonietspoelingen"; meer specifiek: de verwerking van schone boorslurry. De conclusie luidde:

"In kaart brengen van wet- en regelgeving m.b.t. schone boorslurry met de status "afval" levert een complex, met name door lokale overheden, voortdurend veranderend schema op. Het opstellen van een bruikbare handleiding vergt een voortdurend tijdrovende, kostbare monitoring, die niet in verhouding staat met de omvang van de projecten"

3.2. Gewijzigde jurisprudentie na 2005

Europese regelgeving

Europese regelgeving wordt belangrijker bij het bodembeheer. De Bodemstrategie van de Europese Unie (EU) richt zich op de instandhouding van bodemfuncties. Onderdeel van de Europese aanpak is de ontwikkeling van de Kaderrichtlijn Bodem. Deze richtlijn bevat regels voor bodembeheer. De EU heeft een concept Kaderrichtlijn Bodem uitgebracht. Veel uitgangspunten sluiten aan op het Nederlandse bodembeleid. De concept Kaderrichtlijn biedt flexibiliteit, maar leidt ook tot vraagtekens over de doorwerking in praktijksituaties. De contouren van de definitieve Kaderrichtlijn worden de komende jaren uitgewerkt. Als de Kaderrichtlijn Bodem wordt aangenomen, zal dit het nationale bodembeleid beïnvloeden.

Ook op Europees niveau is de "Kaderrichtlijn afvalstoffen 2008/98/EG" gepubliceerd. Deze richtlijn bevat voorwaarden om criteria op te stellen waarmee bepaald kan worden of afvalstoffen als zodanig

gelabeld blijven. De richtlijn is gericht op de volgende afvalhiërarchie: preventie, hergebruik, recycling, andere nuttige toepassingen en als laatste verwijdering. Uiterlijk december 2010 moet de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen geïmplementeerd zijn in nationale wetgeving.

Nationale wetgeving: Besluit Bodemkwaliteit (Bbk)

Het Bouwstoffenbesluit is per 1 juli 2008 vervangen door het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk). Het bevat regels voor het gebruik van bouwstoffen en grond op of in de bodem. Het Bouwstoffenbesluit definieerde bentoniet als bouwstof, het Bbk definieert bentoniet als grond:

“Artikel 1 Bbk:

“Grond is vast materiaal dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 mm en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter, met uitzondering van baggerspecie”.

De nieuwe definitie wijkt af van de definitie van grond zoals opgenomen in het Bouwstoffenbesluit. Zo is het herkomstelement uit de oude definitie (van natuurlijke oorsprong is, niet door de mens is geproduceerd en onderdeel van de Nederlandse bodem kan uitmaken) losgelaten. Diverse materialen die onder het Bouwstoffenbesluit geen grond waren, zijn dat nu wel. Voorbeelden zijn bentoniet, boorgruis en rioolkolken, gemalenslib en veegzand (bron: Agentschap NL, Bodem+).”

Het generieke toetsingskader van het Bbk is op elk gebied van toepassing, waarvoor geen gebiedsspecifiek beleid is opgesteld. Uitgangspunt is dat de kwaliteit voor de toe te passen grond aansluit bij de kwaliteit en functie van de ontvangende bodem (zie bijlage 2).

Het Besluit bodemkwaliteit kent twee bodemfuncties en kwaliteitsklassen; wonen en industrie. In alle overige gebieden mag alleen schone grond toegepast worden. Aan de bodemkwaliteitsklassen zijn normen gekoppeld: maximale waarden voor de klassen wonen en industrie. Indien de maximale waarde voor industrie wordt overschreden, mag deze grond binnen het generieke kader nergens worden toegepast. Grond die voldoet aan de Achtergrondwaarden kan altijd overal worden toegepast. In het Besluit bodemkwaliteit zijn de Achtergrondwaarden en de Maximale Waarden opgenomen. De Circulaire Bodemsanering bevat interventiewaarden. De interventiewaarde is de waarde die conform het Bbk als onaanvaardbaar risico wordt beschouwd.

De Circulaire Bodembescherming is onderdeel van de Wet bodembescherming en beschrijft de beoordeling van het risico en daarmee samenhangend het saneringscriterium. Bij overschrijding van de in de Circulaire Bodemsanering opgenomen interventiewaarden geldt het grondmonster altijd als onaanvaardbaar verontreinigd en dient onderzocht te worden of spoedige sanering nodig is.

Tabel 1: Indeling bodemkwaliteitsklasse en toepassing in ontvangende bodem conform Bbk:

<i>Indeling grond in</i>	
<i>Bodemkwaliteitsklassen :</i>	<i>Toepassing ontvangende Bodem</i>
Achtergrondwaarde (AW)	Overall
Klasse Wonen	Wonen - ≥ Industrie
Klasse Industrie	≥ Industrie
> klasse Industrie	Nergens

Ook stelt het Bbk voorwaarden aan de opslag van grond op (land)bodems.

Tabel 2: Toegestane duur en meldingsplicht tijdelijke opslag

Vorm van opslag	Voorwaarden van het Bbk		
	Maximale duur opslag	Kwaliteitseisen	Meldingsplicht
Kortdurende opslag	6 maanden	-	Ja
Tijdelijke opslag op bodem	3 jaar	Kwaliteit moet voldoen aan kwaliteitsklasse ontvangende bodem	ja, met duur van de opslag en eindbestemming
Opslag bij tijdelijke uitneming	Looptijd van de werkzaamheden		nee

Bron: Leidraad besluit bodemkwaliteit, Cumela 2009

Wet bodembescherming

De Wet bodembescherming geeft als definitie van bodemverontreiniging:

“Het betreft een geval van verontreiniging waarbij de bodem zodanig is of dreigt te worden verontreinigd, dat de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft, ernstig zijn of dreigen te worden verminderd”.

Lokale wetgeving

Lokale overheden mogen, conform het Bbk onder strikte omstandigheden, lokale maximale waarden voor de bodemkwaliteitsklassen vaststellen. De bodemkwaliteitseisen ten aanzien van de koppeling tussen de ontvangende bodem en toe te passen grond zijn hetzelfde als in de nationale wetgeving (zie bijlage 2). Gebiedsspecifiek beleid geeft lokale overheden de mogelijkheid de bodemkwaliteit te verbeteren door strengere normen te stellen, of om verontreinigde grond en baggerspecie op die plaatsen toe te passen waar dit volgens het generiek beleid niet mogelijk is.

3.3. Voorlopige interpretatie Bbk inzake boorslurry

Bentoniet wordt in het Bbk gedefinieerd als grond. Leveranciers van mineralen en additieven voor boringen streven naar het voldoen aan de achtergrondwaarden (AW) conform het Bbk voor de ingrediënten voor boorvloeistof. In veel gevallen zal de samenstelling van de boorvloeistof dus voldoen aan de achtergrondwaarde (is “schone grond”) zoals vastgesteld in het Bbk. Dit geldt zowel voor boorvloeistoffen waar alleen bentoniet en water in verwerkt zijn, als voor boorvloeistoffen waar naast bentoniet en water additieven aan toegevoegd zijn.

Na de boring is de boorvloeistof vermengd met de doorboorde bodemlagen en dient de bodemkwaliteitsklasse van de “boorslurry” te worden vastgesteld. Afhankelijk van de kwaliteit (in bodemkwaliteitsklasse) van de boorslurry kan deze worden hergebruikt (zie schema 1).

In circa 20% - 40% van de boringen wordt boorslurry hergebruikt door middel van de inzet van een scheidingsinstallatie. In deze gevallen zou voorafgaand aan de boring de bodemkwaliteitsklasse van de te hergebruiken boorslurry vastgesteld moeten worden. Dit om de toegestane toepassingsgebieden en de bodemkwaliteit van de “2^e (of meerdere)” ronde boorslurry (zie schema 1) vast te stellen.

Schema 1: Proces hergebruik of verwerking boorslurry

Stap 1:
Vaststellen chemische samenstelling elementen (naar bodemklasse Bbk)

Vaststellen chemische samenstelling boorvloeistof (in bodemklasse bbk)
Opties
1: **Mineralenmengsel + water** (BRL 9335 analyse-rapport leverancier)
2: **Hergebruikte boorslurry** (BRL 9335 analyse-rapport)

Vaststellen chemische samenstelling bodem (in bodemklasse Bbk)*
Mogelijk via (toetsen door jurist!):
1: Vooronderzoek conform NEN 5725:2009
2: Verwachte bodemkwaliteitsklasse vaststellen
3: Verontreiniging verwacht -> bodemonderzoek uitvoeren conform NEN 5740 door BRL 2000 gecertificeerd bedrijf.

* Vanaf 2015 bodemklassen wellicht opvraagbaar via Basis registratie ondergrond (BRO)

Stap 2:
Vaststellen chemische samenstelling boorslurry (naar bodemklasse Bbk)

-> Indien alle elementen uit stap 1 WEL bekend zijn o.b.v. onderstaande tabel

		Bodemklasse doorboorde bodem(s) (conform Bbk)			
		Achtergrondwaarde (AW)	Klasse wonen	Klasse Industrie	> industrie
Chemische samenstelling boorvloeistof (in bodemklasse)	Achtergrond - waarde (AW)	Achtergrondwaarde	Wonen	Industrie	> Industrie*
	Klasse wonen	Wonen	Wonen	Industrie	> Industrie*
	Klasse Industrie	Industrie	Industrie	Industrie	> Industrie*
	> industrie	> Industrie*	> Industrie*	> Industrie*	> Industrie*

* > industrie o.b.v. interventiewaarde in Circulaire Bodembescherming

-> Indien NIET alle elementen uit stap 1 bekend o.b.v. een BRL 9335 analyse rapport (opnemen in bestek?)

-> Indien bodems met verschillende bodemklassen zijn doorboord o.b.v. een BRL 9335 analyse rapport.

Stap 3:
Mogelijkheden hergebruik of verwerking boorslurry vaststellen

Bodemfunctieklaas	Hergebruik	Opslag	Transport	Verwerking
Achtergrondwaarde	Mogelijk in alle bodems	Overall toegestaan MITS < 6 mnd 6 mnd-3 jaar: toegestaan; kw aliteit moet voldoen aan bodemklasse opslag(land)bodem Meldingsplicht met duur opslag en eindbestemming ** samenvoegen verschillende partijen?	* Indien NIET opgeslagen of hergebruikt alleen vervoer mogelijk met V/IB en afvalstroomnummer Indien naar grondbank begeleidingsformulier en V/IB nr geadviseerd	Indien niet hergebruikt of opgeslagen: -> naar grondbank / depot Mag utrijden over land onder bepaalde voorwaarden?
Klasse wonen	Mogelijk in bodemfunctieklaas (op kaart) ≥ klasse w onen	Overall toegestaan MITS < 6 mnd 6 mnd-3 jaar: toegestaan; kw aliteit moet voldoen aan bodemklasse opslag(land)bodem Meldingsplicht met duur opslag en eindbestemming samenvoegen partijen??	* Indien NIET opgeslagen of hergebruikt alleen vervoer mogelijk met V/IB en afvalstroomnummer Indien naar grondbank begeleidingsformulier en V/IB nr geadviseerd	Indien niet hergebruikt of opgeslagen: -> naar grondbank / depot Mag utrijden over land onder bepaalde voorwaarden?
Klasse Industrie	Mogelijk in bodemfunctieklaas (op kaart) ≥ klasse industrie	Overall toegestaan MITS < 6 mnd 6 mnd-3 jaar: toegestaan; kw aliteit moet voldoen aan bodemklasse opslag(land)bodem Meldingsplicht met duur opslag en eindbestemming samenvoegen partijen??	* Indien NIET opgeslagen of hergebruikt alleen vervoer mogelijk met V/IB en afvalstroomnummer Indien naar grondbank begeleidingsformulier en V/IB nr geadviseerd	Indien niet hergebruikt of opgeslagen: -> naar grondbank / depot Mag utrijden over land onder bepaalde voorwaarden?
> industrie	geen hergebruik mogelijk	geen opslag mogelijk?? ook niet zeer tijdelijk??	Afvoeren door V/IB erkende inzamelaar op NWO lijst. Afvalstroomnummer en V/IB nr altijd verplicht Controleer of ontvanger vergunning heeft	Naar reiniger of stortplaats. Verklaring Bssa noodzakelijk? Sommige grondbanken kunnen ook reinigen

* Bbk bevat geen specifieke eisen m.b.t. transport. Maar **grond waarvan je je ontdoet geldt conform Afvalstoffenwet als afval.**

Afval mag alleen vervoerd worden met V/IB nummer en afvalstroomnummer. Aangeraden wordt voor vervoer altijd een begeleidingsformulier op te stellen met daarop de partij vandaan komt en waardeze naartoe gaat. Ook indien het een partij betreft die wordt hergebruikt of opgeslagen.

Vervoer en kwaliteitsdocumenten dienen altijd aanwezig te zijn. **KOFFERBAKREGELING????? Schema leidraad Bbk**

3.4. Vragen naar aanleiding van de verkenning jurisprudentie

1: Algemeen

Schema 1 is een voorlopig schema dat een handvat biedt om de problematiek in kaart te brengen. Het is belangrijk dat het schema door een ter zake deskundige jurist beoordeeld wordt. Ten aanzien van het schema is op voorhand een aantal opmerkingen te plaatsen. Deze zullen door specialisten beantwoord moeten worden.

2: Boring doorkruist meerdere bodemlagen met verschillende bodemkwaliteiten

Bij boringen wordt vaak slechts een klein gedeelte van de bovenste laag doorboord. Het grootste gedeelte van de boring gebeurt dieper. Verontreinigingen concentreren zich vaak in de bovenste 1,5 meter van de bodem; dit betreft meestal slechts een fractie van het totale boortracé.

Een boorslurry met achtergrondwaarde (conform Bbk) waarmee door een vervuilde laag is geboord, hoeft niet dezelfde hoge(re) bodemkwaliteitsklasse aan te nemen als de vervuilde laag. Het kan zijn dat de mate van vervuiling van de boorslurry onder de hoge(re) bodemkwaliteitsklasse van de doorboorde grond blijft, omdat deze vermengd kan zijn met grote hoeveelheden grond afkomstig van de rest van het tracé (vaak dieper gelegen) met een achtergrondwaarde (conform Bbk).

Omgekeerd kan het zijn dat de bovenste 1,5 meter bodem van een project een bodemkwaliteit "Achtergrondwaarde" heeft terwijl er een verontreiniging in een diepere bodemlaag zit. De boorslurry zou dan in een hogere bodemkwaliteitsklasse uit kunnen komen. Maar gezien het feit dat verontreinigingen meestal in de bovenste 1,5 meter zitten is deze kans klein. Hoe hier vanuit milieuwetgeving mee omgegaan moet worden, zou uitgezocht moeten worden.

Vragen aan een gespecialiseerd jurist:

- Hoe moet wettelijk correct de bodemkwaliteit van boorslurry worden vastgesteld?
Uitgangspunten: langgerekte tracés en de doorboring van meerdere grondlagen met mogelijke verschillende bodemkwaliteiten.
 - * Op welke momenten moet de bodem of de boorslurry onderzocht worden en hoe moet er bemonsterd worden?
 - * Welke aannames mogen gedaan worden (bijvoorbeeld de veronderstelling dat er geen vervuiling zit in diepere bodemlagen? Zijn er bepaalde wettelijke vrijstellingen?
 - * Wanneer is sprake van een verdachte locatie en moet vanuit de wet bodemonderzoek worden uitgevoerd. Wat geldt hierbij als een (wettelijk) zorgvuldig vooronderzoek?
- Wat zijn de regels voor het samenvoegen van partijen grond?
- Onder welke voorwaarden mag grond worden uitgereden over land?
En wat is hierbij de (mogelijke) rol van een groundbank en/of gemeentelijk depot?

3: Naast chemische samenstelling (Bbk) invloed op de bodemeigenschappen van belang

De Wet Bodembescherming geeft als definitie van bodem verontreiniging:

"Het betreft een geval van verontreiniging waarbij de bodem zodanig is of dreigt te worden verontreinigd, dat de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft, ernstig zijn of dreigen te worden verminderd".

Kan met het vaststellen van een achtergrondwaarde conform het Bbk verondersteld worden dat de beoordeelde grond de functionele eigenschappen van de grond niet beïnvloed? Immers alle relevant geachte waarden blijven onder de achtergrondwaarden (dus ook de chemische samenstelling van bentoniet houdende boorslurry).

Of moet naast de vaststelling van bodemkwaliteitsklassen apart gekeken worden naar een aantal andere waarden, waaronder bentoniet in boorvloeistof? Met het expliciet definiëren van bentoniet als grond in de Bbk lijkt dit niet voor de hand te liggen!

Vragen aan een gespecialiseerd jurist:

- Bij welke criteria moet naast de bodemkwaliteitsklasse ook het effect op de bodemeigenschappen onderzocht worden?

Vragen aan een gespecialiseerd technicus:

- Bij welke concentraties bentoniet worden verschillende bodemtypes beïnvloed en in welke mate?

4. Conclusies verkenning

a. Status bentoniet gewijzigd van “bouwstof” in “grond”.

Sinds het onderzoek in 2005 van GeoDelft naar “*De tegenstrijdigheden in beleid en handhaving rondom afgewerkte bentonietspoelingen*” hetgeen juridisch niet tot een bevredigende oplossing leidde, is de jurisprudentie veranderd. De juridisch status van bentoniet is veranderd van bouwstof naar grond. Het Bouwstoffenbesluit is vervangen door het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk).

b. Ingrediënten boorvloeistof voldoen (vaak) aan achtergrondwaarden conform Bbk

Leveranciers van mineralen en additieven voor boringen streven naar het voldoen aan de achtergrondwaarden (AW) conform het Bbk voor de ingrediënten voor boorvloeistof. Dat wil zeggen dat na menging van de ingrediënten met schoon water de boorvloeistof aan de achtergrondwaarde conform Bbk voldoet. Hiermee vormen de ingrediënten van de (ongebruikte) boorvloeistof geen belemmering voor de uiteindelijke verwerking van de boorslurry bij eenmalig gebruik. In veel gevallen zal de samenstelling van de ongebruikte boorvloeistof voldoen aan de achtergrondwaarde (is “schone grond”) zoals het Bbk voorschrijft.

c. Verontreinigde - niet verontreinigde boorslurry vertalen naar bodemkwaliteitsklasse Bbk

Het Besluit Bodemkwaliteit geeft per bodemkwaliteitsklasse aan of en hoe een partij grond weer gebruikt kan worden. In plaats van de boorslurry te beoordelen op de status “verontreinigd” danwel “niet verontreinigd” zoals in de doelstelling, moet deze beoordeeld worden op bodemkwaliteitsklasse. Niet verontreinigd kan beschouwd worden als de bodemklasse “achtergrondwaarde”. Licht verontreinigd kan beschouwd worden als bodemklasse “wonen”, verontreinigd als bodemklasse “industrie” en zwaar verontreinigd als “> industrie”.

Bentoniet wordt gedefinieerd als grond en voor andere additieven van boorvloeistof wordt een achtergrondwaarde (schone grond) nagestreefd. Dit betekent dat de boorslurry (boorvloeistof plus doorboorde lagen) als grond conform het Besluit Bodemkwaliteit verwerkt kan worden. Onder andere de Leidraad Besluit Bodemkwaliteit van Cumela biedt hier houvast.

d. Mogelijkheid hergebruik boorslurry met bodemkwaliteitsklasse “> achtergrondwaarde” lijkt beperkt

Bij boringen worden over een langgerekt tracé meerdere bodemlagen doorboord met vaak verschillende bodemkwaliteitsklassen. De ontvangende bodem moet dezelfde kwaliteit hebben als de te gebruiken grond. Hierdoor lijken de hergebruiksmogelijkheden voor boorslurrys die niet voldoen aan de achtergrondwaarde beperkt. De diepere lagen van de te doorboren “ontvangende” bodem hebben vaak de bodemkwaliteitsklasse “Achtergrondwaarde”.

e. Doorboren hogere bodemkwaliteitsklasse bovenlaag hoeft niet te betekenen dat boorslurry niet voldoet aan achtergrondwaarde.

Bij boringen wordt meestal slechts een klein gedeelte van de bovenste bodemlaag doorboord. Het grootste gedeelte van de boring gebeurt dieper. Verontreinigingen concentreren zich vaak in de bovenste 1,5 meter van de bodem; dit betreft meestal slechts een fractie van het totale boortracé.

De chemische samenstelling van de boorslurry van een boring waarbij een bodemlaag met een hoge(re) bodemkwaliteitsklasse is doorboord, hoeft niet zelf een hoge(re) bodemkwaliteitsklasse te hebben. Het kan zijn dat de chemische samenstelling van de boorslurry onder de hoge(re) bodemkwaliteitsklasse blijft, omdat deze is vermengd met grote hoeveelheden grond die voldoen aan de achtergrondwaarde.

f. Relatie tussen bodemkwaliteitsklassen en mogelijke beïnvloeding bodemfuncties moet uitgezocht worden.

Grond met de bodemkwaliteitsklasse “achtergrondwaarde” mag overal en altijd gebruikt worden. Voor de andere bodemkwaliteitsklassen schrijft het Bbk de toepassingsmogelijkheden toe en mogen (binnen bepaalde voorwaarden) lokale overheden eigen lokale waarden vaststellen.

De Wet bodembescherming stelt dat te gebruiken grond of bouwstoffen de functionele eigenschappen van de bodem niet ernstig mogen verminderen.

Van belang is het om te weten of met het vaststellen van de bodemkwaliteitsklasse “achtergrondwaarde” verondersteld mag worden dat de beoordeelde grond de functionele eigenschappen van de grond niet beïnvloed. Zou er, als de concentratie bentoniet (te) hoog zou zijn en de grond negatief zou beïnvloeden, automatisch een hogere bodemkwaliteitsklasse volgen?

Of moet naast de vaststelling van bodemkwaliteitsklassen gekeken worden naar andere waarden, waaronder bentoniet in boorvloeistof? Met het expliciet definiëren van bentoniet als grond in de Bbk lijkt dit niet voor de hand te liggen. Bovendien gaat dan de (wettelijke) stelling dat grond met bodemkwaliteitsklasse “achtergrondwaarde” overal en altijd mag worden toegepast niet op!

5. Adviezen

Voor alle boorvloeistofmixen streven naar achtergrondwaarde conform Bbk.

Door de “achtergrondwaarde” (conform Bbk) van boorvloeistofmixen (erkend) te laten analyseren, vormt deze geen belemmering meer voor hergebruik of opslag. Dit bij eenmalig gebruik. Hierbij geldt dat ten aanzien van conclusie 4 f (*Relatie tussen bodemkwaliteitsklassen en mogelijke beïnvloeding bodemfuncties*) duidelijkheid moet komen.

Het gebruik van boorvloeistoffen met een hogere bodemkwaliteitsklasse dan de achtergrondwaarde lijkt onder de huidige wetgeving complex (zie conclusie 4d)

Wettelijk kader lijkt duidelijk(er); maar gespecialiseerd juridisch advies noodzakelijk

Dit advies is een verkenning. De nadruk ligt op het wettelijke kader waarmee men te maken krijgt bij de toepassing en verwerking van bentoniet bevattende boorvloeistof en het restproduct boorslurry. De recent gewijzigde wetgeving en de gewijzigde status van bentoniet van bouwstof naar grond lijkt de mogelijkheden voor hergebruik, opslag of verwerking van boorslurry te verduidelijken. Het besluit bodemkwaliteit geeft een wettelijk kader voor de toepassing-, opslag- en hergebruikmogelijkheden.

Om hetgeen in schema 1 en paragraaf 4 is geconcludeerd te kunnen bekrachtigen, is een gespecialiseerd juridisch advies noodzakelijk.

Eventueel technisch onderzoek nodig; volgend op juridisch advies

Volgend uit conclusie 4f: Als naast de bodemkwaliteitsklasse ook de invloed van het grondmonster op de eigenschappen van de bodem onderzocht moet worden, is het belangrijk te weten vanaf welk percentage bentoniet de bodemeigenschappen negatief beïnvloedt. En eventueel hieraan toegevoegd; welke mogelijkheden er zijn deze negatieve beïnvloeding op te heffen of te verminderen (bijvoorbeeld door menging met beton).

Bijlage 1 Relevante wet- en regelgeving

Relevante regelgeving inzake toepassing en verwerking boorslurry (grond / bentoniet, evt additieven boorvloeistof)

Europees	Relevantie dossier								
<p>In ontwikkeling Kaderrichtlijn Bodem Gaat concrete regels voor bodembeheer bevatten. Contouren worden vanaf 2010 uitgewerkt.</p> <p>Afvalkaderrichtlijn Richtlijn 91/156/EEG resp. beschikking 96/350/EG</p> <p>Kaderrichtlijn afvalstof Richtlijn 2008/98/EG Vanaf eind 2008 in werking. Lidstaten tot eind 2010 om richtlijn om te zetten in nationale wetgeving</p>	<p>Richtlijn kan nationale wetgeving beïnvloeden.</p> <p>Bevat harmonisatie afvaltermen</p> <p>Bevat criteria afvalstof of niet afvalstof of bijproduct. Richtlijn geeft voorwaarden voor criteria om bepaalde afvalstoffen niet langer als een afvalstof aan te merken. CRITERIA worden ontwikkeld door eu commissie en zijn okt 2010 nog niet bekend!</p>								
Nationaal	Relevantie dossier								
<p>Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) w.o.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kwalibo - Bouwstoffen; - Grond en baggerspecie - Regeling Bodemkwaliteit <p>Wet Bodembescherming (Wbb)</p> <p>Circulaire Bodemsanering</p> <p>Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen (Bssa)</p>	<p>Verontreinigde grond mag hergebruikt worden. Voorwaarde voor hergebruik: Terug te plaatsen grond heeft minimaal kwaliteitsklasse ontvangende bodem</p> <p>Indeling kwaliteitsklassen bodem Toepassing:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td>Achtergrondwaarde (AW)</td> <td>overal</td> </tr> <tr> <td>Klasse wonen</td> <td>wonen, ≥ industrie</td> </tr> <tr> <td>Klasse industrie</td> <td>≥ industrie</td> </tr> <tr> <td>> klasse industrie</td> <td>nergens</td> </tr> </table> <p>Bevat Achtergrondwaarden en Maximale waarden klasse wonen en industrie</p> <p>Bevat de toegestane waarden (interventiewaarden) per stof. Interventiewaarde = onaanvaardbaar risico, altijd > industrie!</p> <p>Indien partij vervuilde grond niet reinigbaar is kan een verklaring verontreinigde grond aangevraagd worden. Hiermee wordt het stortverbod opgeheven.</p>	Achtergrondwaarde (AW)	overal	Klasse wonen	wonen, ≥ industrie	Klasse industrie	≥ industrie	> klasse industrie	nergens
Achtergrondwaarde (AW)	overal								
Klasse wonen	wonen, ≥ industrie								
Klasse industrie	≥ industrie								
> klasse industrie	nergens								
<p>Regionaal / gemeenten regionaal beleid toepassing en opslag van (vervuilde) grond</p> <p>Gemeentebeleid Transport vervuilde grond Opslag vervuilde grond</p>	<p>Bbk biedt lokale overheid de mogelijkheid (binnen strikte grenzen) lokaal beleid op te stellen. Deze gebiedsspecifieke waarden worden Lokale Maximale Waarden genoemd.</p> <p>Er KAN lokaal beleid zijn, navragen! Er KAN lokaal beleid zijn, navragen!</p>								
<p>Regelgeving NEN 5725; Landbodem; Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek. NEN 5740; Landbodem; Strategie voor uitvoeren verkennend bodemonderzoek. BRL 2000: Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek BRL 9335: Grond en stoffenpakket</p>	<p>Referentiedocumenten voor uitvoering van bodemonderzoek binnen Nederland</p>								

Bijlage 2 Bodemkwaliteit en toepassingsgebied conform Besluit Bodemkwaliteit

Bodemkwaliteit en toepassingsgebied conform Besluit Bodemkwaliteit (generiek en gebiedsspecifiek)

Bodemfunctieklasse, bodemkwaliteit en toepassingseis (generiek)

Bodemfunctieklasse (veronderstelde) (op kaart)	Actuele bodemkwaliteit	Toepassingseis
Niet ingedeeld (bv landbouw, natuur)	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
Niet ingedeeld (bv landbouw, natuur)	Wonen	Achtergrondwaarde
Niet ingedeeld (bv landbouw, natuur)	Industrie	Achtergrondwaarde
Wonen	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
Wonen	Wonen	Maximale waarde Wonen (in Bbk)
Wonen	Industrie	Maximale waarde Industrie (in Bbk)
Industrie	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
Industrie	Wonen	Maximale waarde Wonen (in Bbk)
Industrie	Industrie	Maximale waarde Industrie (in Bbk)

Generiek versus gebiedspecifiek beleid

	Achtergrondwaarden	Maximale waarde Klasse Wonen	Maximale waarde Klasse Industrie		
Generiek	Altijd toepasbaar	Klasse Wonen	Klasse Industrie	Niet toepasbaar	Nooit toepasbaar
Gebiedspecifiek		Ruimte voor lokale maximale waarden			
	Achtergrondwaarden	Interventiewaarde (Circulaire Bodemsanering)			